

PARLANT D'EN PAU AMB TERESA BASORA

Possiblement, la persona més coneguda i més immersa en la cultura vilanovina del darrer 55 anys és Teresa Basora i Sugrañes. Natural de Castellvell, arribà a Vilanova i la Geltrú l'any 1949 per a desenvolupar la seva tasca professional a la Biblioteca-Museu Balaguer. Ara, ja jubilada, amb molts anys de treball, d'esforç, d'alegries i també de disgustos, és una vilanovina més, però no una vilanovina qualsevol. A Teresa Basora li cap el mèrit de no haver-se limitat a ser funcionària, i per això ara pot parlar, més que de fets, d'amistat, de records, de sentiments, de reconeixement envers aquelles persones, moltes ja traspassades, que tant han fet per la cultura vilanovina.

Per això, i per la seva amistat personal amb en Pau, el seu testimoniatge és un dels més inexcusables en aquest monogràfic de Reembres dedicat a Pau Roig Estradé.

- Què li sembla, Senyoreta Basora, la idea de dedicar un número monogràfic de Reembres a Pau Roig Estradé?

Em sembla molt bé. S'ho mereix. No solament per la seva significació artística dintre de Vilanova sinó també perquè va ser un amic que tots estimàrem molt. Són moltíssims els vilanovins que el varem arribar a tractar com a amic i com a artista. Potser més com a artista que com a amic, perquè durant molts anys tots els vilanovins que podíem varem procurar tenir una obra d'ell, alguna cosa d'ell. Per nosaltres, pels que el tractàrem més com a amic, va ser un amic molt entranyable, i jo crec que el record d'ell el tindrem sempre.

- Parli'ns una mica d'en Pau Roig i de la seva relació artística amb els vilanovins.

Tots hem admirat les seves pintures, els seus quadres, les seves marines, els seus paisatges i els seus dibuixos. Ens ha entusiasmat sempre la senzillesa de línia i la facilitat, la difícil, podríem dir, facilitat de plasmar qualsevol aspecte, tant se val arquitectònic com paisatgístic, com de persones, de detalls de la naturalesa, o de la mar, que després es convertien en aquells quadres tan lluminosos i tan ben acabats.

Les diferents galeries que han hagut a Vilanova, primer Galeries Rambles, a la Rambla, creada i portada per Marcià Angrill, després el mateix Foment Vilanoví, on se celebraven exposicions, i després galeries comercials, com Pic Galeria o Prisma, que encara persisteix, i alguna altra galeria (ara no em ve el nom), han estat durant anys i anys exposant obra d'ell, doncs, entre nosaltres, el vilanovins, les seves exposicions tenien un gran èxit i tothom procurava tenir alguna mostra de la seva pintura. Fins i tot, en homenatges, jubilacions, reconeixements o el que fos, era molt freqüent, per ser un obsequi molt estimat, una obra d'en Pau.

Es pot dir que l'estimació a Pau Roig va ser dels vilanovins. Això és a part de les exposicions que pogué fer a Barcelona, que sí que en va fer, a la mateixa Pinacoteca, però el món de Barcelona ja és un altre món.

- Vostè, malgrat sentir-se plenament vilanovina, no és de Vilanova. Quan va conèixer i començar a tractar a Pau Roig?

La meua relació amb en Pau s'inicia junt amb la de molts altres amics a través del meu treball, de la meua dedicació a la Biblioteca-Museu Balaguer. Els vaig conèixer sobretot a través del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer, creat el 1951, al cap de poc de la meua arribada a Vilanova i la Geltrú.

En realitat, per mi, parlar d'en Pau, parlar del Centre d'Estudis és una mateixa cosa, i parlar de la Biblioteca-Museu Balaguer per mi també és una mateixa cosa, però la meua amistat amb ell va transcendir de tot això, vull dir no es va limitar, a l'igual que amb altres amics d'aquella casa, a una relació estrictament professional i estereotipada, sinó que gràcies a Déu vaig passar amb tots ells una etapa d'amistat i de relació humana que va ser per mi molt enriquidora.

Va ser, doncs, com dic, a través d'ells, a través del Centre d'Estudis, que vaig iniciar la meua relació amb en Pau Roig i que gràcies a Déu vaig mantenir fins als últims temps, no l'últim any, però sí fins molt tard; ell per la seva malaltia i jo pels meus impediments, aquest últim any ja no fou possible cap relació.

- Vostè va viure molt de prop la creació, l'any 1951, del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer. Recorda com es va gestar?

Recordo que quan vaig arribar a Vilanova l'any 1949 s'estava ja parlant de la constitució d'aquest centre, encara que fins el 1950 les converses no començaren a cristalitzar.

El Centre d'Estudis tingué el seu origen en el Foment Vilanoví. Aleshores, si no recordo malament, la junta del Foment estava presidida per Joan Orrriols Carbonell, i un grup d'amics tenien allí la seva tertúlia, que m'imagino que devia de ser una tertúlia bastant cultural, molt vilanovina, perquè el vilanovisme per aquells homes era una bandera. Fer vilanovisme era una actitud que ells sentien com obligadíssima. A mi me la van empeltar una mica, però he de dir que en aquelles converses i reunions del Foment jo no hi participava. En primer lloc perquè les dones no anàvem a tertúlies, no; el 1950 no anàvem a tertúlies. Per altra banda, jo encara no vivia a Vilanova; vivia a Barcelona, venia cada tres dies o cada quatre, passava el dia i tornava a marxar; això fins l'any 1954 que vaig fer unes oposicions per ingressar al Cos Facultatiu d'Arxivers, Bibliotecaris i Arqueòlegs, del qual depenia la plaça de la Biblioteca-Museu Balaguer; aleshores sí, ja una vegada aconseguit això, vaig traslladar el meu domicili a Vilanova. No sé si es reunien els dissabtes a la nit o els diumenges a la tarda, no ho sé, penso que potser alguns dies al vespre, no ho sé, però sé que es reunien perquè m'ho explicaven quan venien a la Biblioteca-Museu Balaguer.

- Què va ser el més determinant per a la creació del Centre d'Estudis?

Aquell grup de vilanovins, l'any 1950, va assistir a una assemblea d'estudiosos, la Primera Assemblea Intercomarcal del Penedès i la Conca d'Òdena, la primera que es va convocar. Es va celebrar a Martorell i hi va assistir sobretot gent de Martorell, de Vilafranca del Penedès, d'Igualada i de Vilanova i la Geltrú; també, però en menor nombre, d'unes deu o dotze poblacions més.

Els vilanovins tornaren entusiasmats i amb l'acord pres de constituir el Centre d'Estudis.

- Foren molts el vilanovins que participaren en aquella primera Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos? Hi participà Pau Roig?

Pau Roig no hi pogué assistir, però com jo, s'hi adherí. Hi assistiren Joan Orriols Carbonell, Albert Ferrer Soler, Joan Rius Vila, Joan Bellmunt Poblet, Antoni Pujol Bernadó, Oriol Puig Almirall, Jaume Carbonell Olivar, Àngel Olivé Gatell, Ramir Horro López i Ramon Ferrer Perera.

Magí Mestres i Antoni Anguera, també de la tertúlia del Foment, crec que no hi pogueren assistir.

- Qui era l'ànima d'aquell grup?

L'ànima de tot això era l'Albert Ferrer Soler, que empenyia tot aquell grup que el seguia entusiasmat perquè contagiava el seu entusiasme a tothom. Dissortadament morí molt jove, el 1954.

- Com és que un Centre d'Estudis forjat el 1950 en el sí del Foment Vilanoví es creà el 1951 com Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer?

Aquell grup del Foment va oferir la creació del Centre a la Biblioteca-Museu Balaguer perquè crec que van considerar que una institució cultural de la solera de la Biblioteca-Museu oferiria més garanties d'estabilitat que potser una societat recreativa. No és que el Foment en aquells moments no les oferís. Les oferia. El Foment era una institució vilanovina prou arrelada i de prou prestigi per poder tenir el Centre d'Estudis, però per la seva naturalesa podia estar subjecte a alts i baixos poc convenients a un grup d'Estudiosos.

El grup del Foment va fer l'oferta a la Biblioteca-Museu Balaguer a través de la persona de l'alcalde de Vilanova, Antoni Ferrer Pi, que era membre de la Junta de Patronat de la Institució. Ho era perquè, com sabem, la carta fundacional de la Biblioteca-Museu Balaguer, posava com a condició que sempre en la Junta de Patronat hi tenia d'estar representat l'Ajuntament en la persona de l'Alcalde i de dos Regidors. L'Alcalde ho va presentar a la Junta i la Junta ho va aprovar. D'això sí que en soc testimoni directe.

- Pau Roig fou un dels fundadors del Centre d'Estudis?

Certament que sí, des del primer moment. En el grup del Foment, el grup fundador, hi havia també en Pau Roig.

També foren membres fundadors noms que encara no he esmentat, com Ramon Falcó Cases i Josep Maria Ràfols Vidal. Una mica més tard, però gairebé d'immediat, s'incorporaren Joan Alemany Moya i Carles Redondo Sanz.

- Dins el Centre d'Estudis, envers quina activitat d'estudiós s'inclinà més Pau Roig?

Les primeres seccions del Centre d'Estudis van ser Arqueologia, Història, Bibliografia i Fotografia.

La secció d'Arqueologia es degué a la vocació d'arqueòleg d'Albert Ferrer; a Pujol Bernadó i a Joan Orriols era la història el que els atreia; en Joan Rius Vila, no cal dir-ho, s'inclinà per la bibliografia; en Ramon Falcó i Josep Maria Ràfols per la fotografia.

Pau Roig va estar integrat des del primer moment a la Secció d'Història. Hi va participar de bon principi en totes les seves activitats.

Al cap de poc temps, potser un any més tard, Joan Alemany i Carles Redondo van promoure la creació d'una cinquena secció, la de Música, en la qual s'hi afegí el mateix Josep Maria Ràfols. Aquesta secció va treballar molt i va portar molta música a Vilanova.

- Abans ha dit que per vostè aquell grup d'amics, el Centre d'Estudis i la Biblioteca Museu-Balaguer venien a ser una mateixa cosa. Com explica aquesta estreta relació?

Penso que en el fons el sentiment de tots ells era també aquest.

El Centre d'Estudis estava obligat, en certa manera, a la Biblioteca-Museu Balaguer; li devia una certa col·laboració. Per altra part, el Centre d'Estudis disposava de la independència necessària per organitzar els actes i activitats que volgués, com va fer sempre.

A mi em semblava que aquesta relació de servei a la Institució no era desencertada i que ells en el fons també la volien, perquè ells sentien la Institució com a cosa pròpiament vilanovina, molt estimada, i per això com més brillantor poguessin donar-li, millor.

A més de tot això, el Centre d'Estudis vivia a la Institució, en el meu lloc de feina. Totes les reunions i totes les seves activitats durant molts anys les va celebrar a la Institució fundacional o sigui a la Biblioteca-Museu Balaguer. Les reunions, algunes particulars, altres de secció i també algunes de generals, tenien lloc a la sala de lectura, a la sala Biblioteca. Se celebraven a partir de les 8 del vespre perquè era l'hora que tancàvem la sala de lectura pels lectors. La biblioteca estava oberta aleshores de 4 a 8 del vespre; no estava oberta al matí. Jo ho vaig trobar establert així i així ho vaig continuar, entre altres coses perquè tampoc hi havia ni mitjans ni personal per poder allargar més l'horari de servei.

- El Centre d'Estudis, però, no sempre es reuní ni tingué les seves activitats a l'edifici de la Institució.

Certament, però això no treu el que abans he dit de que per mi parlar d'en Pau, de tots aquells amics, del Centre d'Estudis i de la Biblioteca-Museu Balaguer sigui una mateixa cosa.

Durant els anys de la meua feina a la Institució, la Biblioteca-Museu Balaguer es va expandir. El Centre d'Estudis en certa manera fou ja una forma d'expansió, però vull referir-me ara concretament a l'espai físic.

En primer lloc s'aconseguí que el Castell de la Geltrú fos destinat a ser una ampliació de les instal·lacions del Museu, i remarco ampliació d'instal·lacions del Museu perquè aquest era el fi. El Museu Balaguer havia quedat moltíssim atapeït de materials; pràcticament no hi cabia res; el mateix passava amb la biblioteca.

La congestió física i les limitacions de servei de la Biblioteca es resolgué anys més tard, el 1965. L'Ajuntament va tenir l'oportunitat d'adquirir la casa de la Plaça de la Vila cantonada Sant Gervasi, l'actual Biblioteca Víctor Balaguer. Aquella casa podia ser destinada a qualsevol us que l'Ajuntament estimés convenient. Recordo que el tema de la casa es va consultar en Junta. La proposta de destinar-la a biblioteca fou feta pel Sr. Ferrer Pi com a Alcalde. A mi ja me n'havia parlat, i em semblà magnífica la idea, ja que era gairebé obligada una ampliació de la Biblioteca de la Fundació, tant per problemes d'espai com de servei, i era a la vegada una gran millora per Vilanova. A tothom de la Junta li va semblar molt bé la proposta.

Així varem poder aconseguir una extensió de la Biblioteca, i així varem poder donar servei de matí i tarda al poble de Vilanova, ampliar molt les hores de lectura i fer, encara que mins, una secció infantil.

Aprovada la proposta, tots els esforços anaren a que la Biblioteca Víctor Balaguer de la plaça de l'Ajuntament fos efectivament biblioteca. Se la va dotar d'un dipòsit fonamentat, amb uns fonaments de planta que poguessin sostenir tota una càrrega de llibres de molts mils de volums, i també d'unes instal·lacions, en aquells moments i durant molt de temps, molt adequades. Però a més, s'acordà que en aquest edifici hi tingués el seu estatge el Centre d'Estudis. Per això a la planta principal, a més de la sala d'exposicions, es compartimentaren una sèrie de despatxos per les seccions del Centre d'Estudis.

Per tot això, puc dir que era el mateix que el Centre d'Estudis es reunís o tingués les seves activitats a l'edifici fundacional, a la Biblioteca Víctor Balaguer, o al castell de la Geltrú.

- Ens consta que vostè va tenir de bon principi un tracte directe amb en Pau Roig...

Hi han algunes coses concretes, algunes activitats organitzades pel Centre d'Estudis, que em van posar en una relació més directa amb en Pau Roig, i en soc testimoni de l'interès i de la il·lusió que li feien algunes d'aquestes activitats, com per exemple el muntatge d'algunes exposicions que es van fer tant en el Castell de la Geltrú com a la pròpia Biblioteca-Museu.

Recordo molt l'entusiàstica participació d'en Pau en l'exposició organitzada per la Secció d'Història del Centre d'Estudis dedicada a l'Arquebisbe Armanyà i que es va celebrar al Castell de la Geltrú. També recordo molt la seva intervenció en l'organització de l'exposició commemorativa del 75 aniversari de la inauguració del Ferrocarril. La celebrarem amb molta modèstia, moltíssima modèstia. Als anys 50 els mitjans eren molt

petits, però moltes de les coses que organitzàvem a través del Centre d'Estudis eren fetes amb una gran il·lusió i una gran bona voluntat. Recordo ara que es va fer una mica de catàleg d'aquesta exposició, però es va presentar directament escrit a màquina, potser amb més d'una còpia, lligat amb unes cintes i penjat perquè tothom qui volia el pogués consultar.

- Aquestes eren exposicions organitzades pel Centre d'Estudis. Però va col·laborar també directament en activitats de la fundació abans de ser escollit Patró, l'any 1967?

Precisament algunes de les coses que Pau Roig hi tingué més il·lusió fou en algunes instal·lacions del Museu al Castell de la Geltrú. En Pau va col·laborar amb aquell entusiasme, una mica reservat que tenia ell, amb aquella il·lusió traspuada només en alguna mirada o en alguna paraula, perquè ell era de temperament més aviat reservat i d'una discreció i una exquisitesa d'educació molt gran, que si havia de dir, si havia de fer una observació crítica, naturalment la feia, però mai amb cap paraula fora de to ni feridora.

Doncs bé, al Castell de la Geltrú varem tenir l'any 1956 la satisfacció de poder-hi instal·lar la col·lecció de pintura catalana (avui encara està instal·lada). Notes de petit format, que coneixem amb el nom de "Llegat 1956", perquè és l'any que la Junta de Patronat va rebre aquest llegat i també l'any que aquesta col·lecció va arribar a Vilanova. El Pau la va rebre com tots nosaltres amb un gran entusiasme.

L'Alexandre de Cabanyes va ser uns dels artífexs que aquella col·lecció fes cap a Vilanova, però en aquest sentit cal fer un esment molt especial d'un barceloní, Gustau Camps, que va tenir un gran aprecí per la Biblioteca-Museu i feu tot el possible per la vinguda a Vilanova d'aquest llegat. Anys més tard col·laborà també en la vinguda de la col·lecció d'art contemporani.

Hi havia molta urgència de que els 157 quadres (comptant totes les notes i uns gravats i olis de Xavier Nogués) del llegat "1956" arribessin com més aviat millor a Vilanova. Varen arribar de seguida, just el dia de Festa Major, que a Vilanova és festa, però no en els altres llocs. En Pau, com tots nosaltres, va rebre la col·lecció amb un gran entusiasme.

L'endemà mateix es va mirar com estava i es va programar la seva instal·lació. Jo era la responsable material de fer que tot allò quedés exposat tal com havia de ser, i he dir que les dues persones que més hi van col·laborar van ser Alexandre de Cabanyes i Enric-C. Ricart. En Pau, però, també hi va participar venint sovint per veure com s'anava muntant i oferint el seu punt de vista i solucions a les dificultats d'aquella instal·lació.

La dificultat era com penjar en una sola sala 157 quadres, encara que de petit format, mantenint l'estètica i respectant en tot el possible els cànons de la museística. Recordo molt bé la participació d'en Pau en la difícil solució d'aquest problema. El resultat avui encara és a la vista.

- Anteriorment ha fet esment de la col·lecció d'art contemporani. Participà també en Pau Roig en la instal·lació d'aquesta important mostra pictòrica?

Això no ho puc precisar, però em porta el record d'un altra d'instal·lació que vaig dur a terme només amb l'ajuda del Pau.

Va ser molts anys després de la que acabo de referir i va ser la col·locació a les dues sales de la planta noble del Castell de la Geltrú que no estaven ocupades pel "Llegat 1956" d'una part de la rica col·lecció de ceràmica de la Biblioteca-Museu.

Succeí que l'Anunciació del Greco, que era a la planta noble de Castell de la Geltrú (a l'igual que algunes altres peces d'art barroc que formaven i formen part del dipòsit del Museu del Prado), fou demanat per anar a l'exposició del Greco a Nova York. El quadre va sortir de Vilanova, va sortir del Castell de la Geltrú. A tots ens va fer pena veure que marxava, aquesta és la veritat. I va anar a l'exposició, va tornar de l'exposició, va anar al Museu del Prado, el van refrescar, i va trigar molt de temps en tornar a Vilanova. Però va tornar! Entretant va construir-se a la Biblioteca-Museu una planta entremitja i es va disposar tot per ubicar amb una certa amplitud la col·lecció de pintura barroca i per deixar una sala exclusiva pel Greco.

El resultat de tota aquella reestructuració i moviment de fons és que varen quedar buides les dues sales de ponent del castell (el llegat 56 era i és a la sala de llevant) i es va pensar instal·lar-hi permanentment la col·lecció de ceràmica que s'havia hagut de treure de la Biblioteca-Museu.

En Pau Roig, que em sembla que en aquells temps ja era membre de la Junta de Patronat, va ser la persona que es va brindar i oferir per ajudar en aquesta tasca. Jo en guardo un record immillorable, perquè amb ell i gràcies a ell es planejà i s'instal·là amb gust i excel·lent disposició una part molt representativa de la col·lecció de ceràmica. A ell li va fer molta il·lusió; a mi també me'n va fer moltíssima. Varem passar unes hores delicioses fent aquesta feina.

No sé si dissortadament o afortunadament, la ceràmica no va estar gaire temps exposada. Al cap de set o vuit mesos, potser menys, es va presentar a la Biblioteca-Museu l'oferta d'una altra col·lecció molt important, la que en diem Col·lecció d'Art Contemporani. Naturalment, va ser acceptada i acceptada també la condició de ser exposada.

Un cop a Vilanova, era obvi que només hi havia un lloc on podia instal·lar-se: les sales de ponent del castell de la Geltrú, on encara està instal·lada. Això va obligar a despenjar la ceràmica, guardar-la en caixes, que suposo que encara hi està, i prescindir d'allò que en Pau i jo havíem penjat. Als dos ens va saber greu, perquè al Pau li agradava molt la ceràmica i jo també hi havia disfrutat, però varem guanyar una col·lecció d'art abstracte.

- Com és que Vilanova pot gaudir d'una col·lecció tan magnífica?

Jo no dic si magnífica o no, no qualifico artísticament. Prefereixo valorar-la d'important per ser testimoni d'una època. Hi molta diversitat. Algunes de les pintures són abstractes, però també hi pintura minimalista i pintura ja més pròxima a nosaltres, més *fauve*, que representa una manera de pintar, de ruptura amb el que era la pintura amanerada d'aquells moments, que n'hi havia molta d'amanerada. Representa una ruptura amb el que en part s'estava fent en alguns dels ambients artístics de Barcelona.

Tot un grup, alguns del *Dau al set*, altres de la *Revista* d'en Tharrats, en fi, un grup de pintors que van anar oferint obra davant la possibilitat de constituir un museu d'art contemporani a Barcelona. Però la realització d'aquest museu a Barcelona, per motius, diguem-ne potser administratius, jo no ho jutjo ara, només explico uns fets, no va ser possible, i aleshores els responsables de la constitució d'aquest museu d'art contemporani van acordar, amb la conformitat dels artistes, fer donació d'aquesta col·lecció a la Biblioteca-Museu Balaguer, naturalment, amb la condició de ser exposada.

Cal dir que en aquells moments aquesta col·lecció d'Art Contemporani era l'única mostra d'aquestes característiques oberta al públic, en un centre públic, com és un museu, i que no n'hi havia cap d'altre de semblant penjada en cap museu de Barcelona.

Ens consta que vostè, junt amb altres membre del Centre d'Estudis, va fer molt per donar a conèixer a tots els vilanovins una vessant artística documentalista d'en Pau Roig certament important, la del seus dibuixos de coses nostres.

Joan Orriols, que era el president de la secció d'Història del Centre d'Estudis i amic entranyable de Pau Roig Estradé, sempre m'estava dient: "ha de conèixer els dibuixos del Pau, perquè és una cosa meravellosa: hem de fer una exposició".

Recordo que finalment, amb Joan Orriols, vaig anar a casa d'en Pau Roig i ens hi passàrem moltes tardes mirant àlbums de dibuixos, un àlbum de masies, un altre àlbum de sínies i una preciosa col·lecció de dibuixos de detalls arquitectònics, o més ben dit, no solament de detalls arquitectònics sinó de tota cosa que el cridava l'atenció anant pels carrers de la Geltrú o de Vilanova, des de portes i finestres a tiradors. Certament Joan Orriols tenia tota la raó, era obligat fer una exposició, i en varen ser tres a la Biblioteca Víctor Balaguer.

La primera va ser l'any 1970, organitzada pel Centre d'Estudis. Era exclusivament de masies i algun dibuix de l'Alcàrria. En aquesta exposició en Pau hi posà molta il·lusió i per ell va ser una gran satisfacció.

Pocs anys després es fa ver l'exposició de dibuixos de sínies i detalls arquitectònics de Vilanova. Totes les sínies, totes, van figurar en aquella exposició. Tota la gent que vivia en sínies hi va acudir, i això va ser també una cosa molt entrenyable, molt agradable. En Pau, per qüestions de feina i per ser un gran caminador coneixia i havia tractat aquesta gent del camp. En Pau caminava moltíssim i anava per tot arreu, no parava mai, ho coneixia tot, coneixia el terme pam a pam, i tenia, tenim, la gran sort de que tot allò que veia ho plasmava en magnífics dibuixos.

L'any 1987, a la mateixa biblioteca se li organitzà una altra exposició amb el títol "Un llarg viatge a l'Alcàrria". Jo hi vaig tenir molt d'interès en que exposés aquests dibuixos, només aquests dibuixos, i així li vaig dir. Jo aquell mateix any em jubilava, i li vaig dir: "Miri, Pau, si no la fem, potser la faran igualment, però ara és segur que la farem", i, naturalment, la varem fer amb molta alegria. Eren les notes que ell havia pres durant la guerra en llarga estada en aquelles terres formant part de 138 Brigada Mixta d'un 550 Batalló i tenint per company l'Oriol Puig i Almirall. Aquesta exposició va cridar també molt l'atenció, perquè hi havia una trentena de vilanovins que havien estat amb ell, a més d'altres vilanovins de les mateixes llesves o de llesves semblants als quals tot allò els avivava molt els records.

- Bé, senyoreta Basora, vostè és un cabdal inesgotable d'informació i d'afecte, però hem superat en escriure l'espai de la revista que havíem reservat. Vol afegir alguna cosa més?

Per la meua part només vull dir que mentre visqui guardaré sempre un gran record d'en Pau i d'aquells grans amics del Centre d'Estudis que m'oferiren la seva amistat des del primer moment que vaig arribar a Vilanova. De vegades penso que ja en falten molts, però jo els tinc molt presents. Dono gràcies a Déu que a través del meu treball hagi trobat amistats tan entranyables, tan bones i tan dedicades només al bé de la cultura i de Vilanova. ■